

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1977-1978**

19 OKTOBER 1977

Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

(Ingediend door de heer Dulac c.s.)

TOELICHTING

In alle kringen rijst hoe langer hoe meer kritiek tegen bepaalde aspecten van de wet van 27 februari 1976, die de wijze van berekening van de rust- en overlevingspensioenen voor werknemers met ingang van 1 januari 1977 heeft gewijzigd.

Vóór de wet van 27 februari 1976, werd het rustpensioen, krachtens het koninklijk besluit nr. 50, berekend op grond van het werkelijk aantal jaren tewerkstelling als werknemer.

Het bewijs van de tewerkstelling werd geleverd :

- over de jaren vóór 1945 : door alle middelen, met inbegrip van getuigen en vermoedens;
- over de periode na 31 december 1944 : door de bijdragen voor het pensioen, tenzij de werknemer bepaalde gelijkstellingen kon genieten.

De bewijislevering werd nog vergemakkelijkt door twee wettelijke vermoedens : een voor de periode 1938-1945 en een voor de gehele periode van vóór 1946, welke laatste echter uitsluitend gold voor werknemers die pensioenbijdragen hadden betaald sedert de instelling van de sociale zekerheid.

De wet van 27 februari 1976 heeft aan dat evenwichtig stelsel een einde gemaakt door, onder voorwendsel van vereenvoudiging van de bestaande wetgeving en gelijke behande-

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1977-1978**

19 OCTOBRE 1977

Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés

(Déposée par M. Dulac et consorts)

DEVELOPPEMENTS

Des critiques se font jour, de plus en plus et dans tous les milieux contre certains aspects de la loi du 27 février 1976 qui a modifié depuis le 1er janvier 1977 le mode de calcul des pensions de retraite et de survie des travailleurs salariés.

Avant sa modification par la loi du 27 février 1976 le régime instauré par l'arrêté royal n° 50 prévoyait que la pension de retraite était calculée sur base du nombre réel d'années d'occupation comme travailleur.

La preuve de l'occupation était fournie :

- pour les années antérieures à 1945 — par toute voie de droit — témoins et présomptions compris;
- pour la période postérieure au 31 décembre 1944 par des cotisations-pensions à moins que le travailleur puisse bénéficier des assimilations prévues.

Deux présomptions légales étaient venues faciliter la preuve : l'une pour la période 1938-1945, l'autre pour toute la période antérieure à 1946 mais réservée aux travailleurs ayant cotisé au régime depuis l'instauration de la sécurité sociale.

La loi du 27 février 1976 a mis fin à ce système équilibré en introduisant, sous prétexte d'apporter une nette simplification à la législation existante et de traiter chacun sur un pied

ling van alle belanghebbenden, een vreemd systeem in te voeren van toegevoegde jaren in verhouding tot het aantal jaren tewerkstelling bewezen door middel van stortingen.

Dit heeft tot gevolg dat in 1977 aan een werknemer die twee jaren heeft gewerkt, een rustpensioen wordt verleend voor drie jaar tewerkstelling. Heeft hij bijdragen betaald gedurende zes jaar, dan wordt hij gepensioneerd alsof hij negen jaar zou hebben gewerkt en heeft hij bijdragen betaald gedurende tien jaar, dan krijgt hij een pensioen dat overeenstemt met vijftien jaar tewerkstelling !

Is de werknemer daarentegen een vrouw, die bijdragen heeft betaald over zes jaar, dan krijgt zij een pensioen alsof zij acht jaar zou hebben gewerkt, terwijl zij voor tien jaar bijdragen, een pensioen krijgt berekend op dertien jaar.

Deze nieuwe wijze van berekening geldt evenwel uitsluitend voor degenen die na 31 december 1976 zijn gepensioneerd, met het gevolg dat alle vroegere gepensioneerden fel gediscrimineerd worden ten opzichte van de nieuwe.

Samengevat komt het hierop neer dat deze regeling, die over enkele jaren miljarden aan het stelsel zal kosten :

— Geen enkel nieuw voordeel verleent aan de oude gepensioneerden noch aan de echte werknemers; integendeel, zij worden benadeeld omdat geldmiddelen die voor hen moeten dienen, gebruikt worden voor gelegenheids-werknemers;

— Onrechtvaardig is, omdat zij niet alleen de nieuwe gepensioneerden begunstigt tegenover de vroeger gepensioneerden, maar ook omdat het pensioengedeelte verkregen voor een zelfde aantal jaren arbeid, verschilt naargelang de aanvrager een man of een vrouw is en ieder jaar kleiner wordt tot dat het in 1986 geheel vervalt voor de vrouwen en in 1991 voor de mannen;

— De voorwaarden voor de toekenning van pensioenen aan werknemers helemaal niet vereenvoudigt, hoewel dat juist ter verantwoording van die wet werd aangevoerd.

De nieuwe bepalingen benadelen immers vele werknemers, omdat het bewijs met alle middelen over de periode vóór 1946 niet meer is toegestaan.

Die werknemers zijn dus het slachtoffer van de nalatigheid van hun vooroorlogse werkgever, die geen stortingen voor hen heeft gedaan.

Regularisaties zijn altijd mogelijk, maar de verwachte vereenvoudiging betekent in de praktijk nog meer vertraging bij de afhandeling van de dossiers, ongeacht de administratieve kosten die zulk een regularisatie meebrengt.

Daarom menen wij dat het dringend noodzakelijk is de pensioenen opnieuw te berekenen op grond van het werkelijk aantal jaren tewerkstelling, zoals was voorgeschreven in het koninklijk besluit nr. 50, vóór het door de wet van 27 februari 1976 werd gewijzigd.

De reserves van het pensioenstelsel mogen niet worden verkast aan geschenken in de vorm van volkomen onge-rechtvaardigde toegevoegde jaren; zij kunnen ten dele veel

d'égalité, un curieux système d'années supplémentaires octroyées en fonction du nombre d'années d'occupation prouvées par versements.

Cette loi aboutit ainsi à accorder en 1977 au travailleur qui a été occupé pendant deux années, une pension de retraite calculée comme s'il avait travaillé trois ans. S'il a cotisé six ans, il est pensionné pour neuf années et s'il a cotisé dix ans, il reçoit une pension correspondant à quinze ans d'occupation !

Par contre s'il s'agit d'une femme qui a cotisé six ans, elle est pensionnée pour huit années tandis que pour dix ans de cotisation elle en reçoit treize en pension.

Il est important de souligner que ce nouveau mécanisme de calcul n'est instauré qu'en faveur des seuls pensionnés après le 31 décembre 1976, ce qui crée une discrimination considérable entre l'ensemble de tous les anciens pensionnés, et les nouveaux.

En résumé, ce système qui dans quelques années coûtera des milliards au régime :

— N'apporte aucun avantage aux anciens pensionnés ni aux salariés réels qu'il pénalise au contraire en utilisant les fonds qui leur reviennent au profit des salariés occasionnels;

— Est inéquitable puisqu'il ne favorise pas seulement les nouveaux pensionnés vis-à-vis des anciens mais aussi parce que la quotité de pension acquise pour un même nombre d'années de travail varie suivant que le demandeur est un homme ou une femme et va en diminuant d'année en année pour être appelé à disparaître en 1986 pour les femmes et en 1991 pour les hommes;

— Est loin d'apporter la simplification des conditions d'octroi de la pension des travailleurs salariés qui lui avait servi de justification.

Beaucoup de travailleurs sont en effet lésés par les nouvelles dispositions, qui n'autorisent plus la preuve par toute voie de droit pour la période antérieure à 1946.

Ces travailleurs sont donc victimes de la négligence de leur employeur d'avant guerre qui n'a pas effectué de versement à leur profit.

Des régularisations sont toujours possibles mais la simplification escomptée se traduit dans la pratique par un retard encore plus important dans la liquidation des dossiers sans compter les frais administratifs que ces régularisations entraînent.

C'est pourquoi nous estimons nécessaire et urgent le rétablissement du calcul de la pension sur base du nombre réel d'années d'occupation tel qu'il était prévu dans l'arrêté royal n° 50 avant sa modification par la loi du 27 février 1976.

Les réserves du régime ne doivent pas être dilapidées en cadeaux accordés sous forme d'années supplémentaires totalement injustifiées mais trouveront une bien meilleure utili-

beter worden gebruikt voor de verhoging van de oude pensioenen, waarvan de kloof met de nieuwe pensioenen van jaar tot jaar groter wordt.

Om die reden stellen wij voor op de pensioenbedragen een herwaarderingscoëfficiënt toe te passen, vastgesteld als volgt :

a) Voor de mannelijke gerechtigden : 8 pct. indien de uitkeringen zijn ingegaan vóór 1 januari 1967, 6 pct. indien de uitkeringen zijn ingegaan in 1967, 1968 of 1969, 4 pct. indien de uitkeringen zijn ingegaan in 1970, 1971, 1972 of 1973, 2 pct. indien de uitkeringen zijn ingegaan in 1974 of 1975;

b) Voor de vrouwelijke gerechtigden : 5 pct. indien de uitkeringen die zijn ingegaan vóór 1 januari 1977. Deze coëfficiënt wordt eveneens toegepast op de overlevingspensioenen die zijn ingegaan tussen 1 januari 1977 en de eerste dag van de maand na de inwerkingtreding van deze wet, voor zover zij berekend zijn op een rustpensioen dat is ingegaan vóór 1 januari 1977.

Bij de herwaardering is ten opzichte van de vrouwelijke gerechtigden daarenboven in aanmerking genomen dat de werknemers lange tijd het slachtoffer zijn geweest van het feit dat het beginsel « gelijke beloning voor gelijk werk » niet werd nageleefd. Inzake overlevingspensioenen kan bovendien praktisch moeilijk rekening gehouden worden met het werkelijke aantal dienstjaren in de loopbaan van de man, die aan dat overlevingspensioen ten grondslag ligt.

**

Onderzoek van de artikelen

Artikel 1

Dit artikel voert opnieuw de mogelijkheid in om de tewerkstelling vóór 1 januari 1945 met alle middelen te bewijzen doordat het bewijs door stortingen uitsluitend vereist wordt voor de periode na 31 december 1944, zoals was bepaald in het koninklijk besluit nr. 50 vóór het werd gewijzigd door de wet van 27 februari 1976.

Artikel 2

Dit artikel heft de bepalingen op van de wet van 27 februari 1976 in zoverre zij bij de berekening van het rust- en het overlevingspensioen in een aantal toegevoegde jaren voorzien.

Artikel 3

Dit artikel bepaalt welke coëfficiënten op het pensioenbedrag van toepassing zijn ten einde de achterstand tussen de oude pensioenen en de nieuwe pensioenen in te halen.

Artikel 4

Dit artikel bepaalt op welke datum de wet in werking zal treden.

**

sation en étant consacrées en partie au rattrapage des pensions anciennes dont l'écart avec les pensions récentes s'accroît d'année en année.

C'est la raison pour laquelle nous proposons d'affecter au montant des pensions un coefficient de réévaluation fixé comme suit :

a) Pour les bénéficiaires masculins, 8 p.c. s'il s'agit d'avantages ayant pris cours avant le 1er janvier 1967, 6 p.c. s'il s'agit d'avantages ayant pris cours en 1967, 1968 ou en 1969, 4 p.c. s'il s'agit d'avantages ayant pris cours en 1970, 1971, 1972 ou 1973, 2 p.c. s'il s'agit d'avantages ayant pris cours en 1974 ou 1975.

b) Pour les bénéficiaires féminins, 5 p.c. s'il s'agit d'avantages ayant pris cours avant le 1er janvier 1977. Ce coefficient est également appliqué aux pensions de survie dont la prise de cours se situe entre le 1er janvier 1977 et le premier jour du mois suivant celui de l'entrée en vigueur de la présente loi pour autant qu'elles soient calculées sur base d'une pension de retraite ayant pris cours avant le 1er janvier 1977.

La revalorisation proposée pour les bénéficiaires féminins tient en outre compte du fait que les travailleuses ont longtemps subi les effets du non-respect du principe : « à travail égal, salaire égal ». En outre, pour les pensions de survie, il est difficile en pratique de tenir compte de l'ancienneté réelle de la carrière du mari prise en considération.

**

Analyse des articles

Article 1

Cet article réintroduit la possibilité de prouver l'occupation par toute voie de droit avant le 1er janvier 1945 en n'exigeant la preuve par versements que pour la période postérieure au 31 décembre 1944 comme le prévoyait l'arrêté royal n° 50 avant sa modification par la loi du 27 février 1976.

Article 2

Cet article supprime les dispositions insérées par la loi du 27 février 1976 qui prévoyaient l'octroi d'un certain nombre d'années supplémentaires pour le calcul de la pension de retraite et de la pension de survie.

Article 3

Cet article définit les coefficients applicables au montant des pensions pour assurer le rattrapage entre pensions anciennes et pensions récentes.

Article 4

Cet article détermine la date d'entrée en vigueur de la loi.

J. DULAC.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

In artikel 7, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, gewijzigd bij de wetten van 5 juni 1970, 28 maart 1973 en 27 februari 1976, worden tussen de woorden « als werknemer » en de woorden « waarvoor het bij artikel 15, 3°, beoogde bewijs » ingevoegd de woorden « na 31 december 1944 ».

ART. 2.

De artikelen 7*bis*, 11*bis* en 18*bis* van hetzelfde besluit worden opgeheven.

ART. 3.

In artikel 29 van hetzelfde besluit wordt een paragraaf 5 ingevoegd, luidende :

« Onverminderd de bepalingen van de voorgaande paragrafen wordt op de pensioenbedragen een herwaarderingscoëfficiënt toegepast, vastgesteld als volgt :

a) Voor de mannelijke gerechtigden,

1,08, ingeval de uitkeringen zijn ingegaan vóór 1 januari 1967;

1,06, ingeval de uitkeringen zijn ingegaan in 1967, 1968 of 1969;

1,04 ingeval de uitkeringen zijn ingegaan in 1970, 1971, 1972 of 1973;

1,02, ingeval de uitkeringen zijn ingegaan in 1974 of 1975;

b) Voor de vrouwelijke gerechtigden,

1,05 ingeval de uitkeringen zijn ingegaan vóór 1 januari 1977.

Deze coëfficiënt wordt eveneens toegepast op de overlevingspensioenen die zijn ingegaan tussen 1 januari 1977 en de eerste dag van de maand na de inwerkingtreding van deze wet, voor zover zij zijn berekend op basis van een rustpensioen dat is ingegaan vóór 1 januari 1977. »

ART. 4.

Deze wet treedt in werking de eerste dag van de maand die volgt op haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

Dans l'article 7 de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés, modifié par les lois des 5 juin 1970, 28 mars 1973 et 27 février 1976, à l'alinéa 1er, les mots « postérieures au 31 décembre 1944 » sont insérés entre les mots « travailleur salarié » et les mots « pour lesquelles ».

ART. 2.

Les articles 7*bis*, 11*bis* et 18*bis* du même arrêté sont abrogés.

ART. 3.

Dans l'article 29 du même arrêté il est inséré un § 5 rédigé comme suit :

« Sans préjudice des dispositions des paragraphes précédent, les montants des pensions sont affectés d'un coefficient de réévaluation fixé comme suit :

a) Pour les bénéficiaires masculins,

1,08 s'il s'agit d'avantages ayant pris cours avant le 1er janvier 1967;

1,06 s'il s'agit d'avantages ayant pris cours en 1967, 1968 ou en 1969;

1,04 s'il s'agit d'avantages ayant pris cours en 1970, 1971, 1972 ou 1973;

1,02 s'il s'agit d'avantages ayant pris cours en 1974 ou 1975;

b) Pour les bénéficiaires féminins,

1,05 s'il s'agit d'avantages ayant pris cours avant le 1er janvier 1977.

Ce coefficient est également appliqué aux pensions de survie dont la prise de cours se situe entre le 1er janvier 1977 et le premier jour du mois suivant celui de l'entrée en vigueur de la présente loi pour autant qu'elles soient calculées sur base d'une pension de retraite ayant pris cours avant le 1er janvier 1977. »

ART. 4.

La présente loi entre en vigueur le premier jour du mois qui suit sa publication au *Moniteur belge*.

J. DULAC.

A. SWEERT.

W. VERNIMMEN.